

розробку модельних договорів соціального найму і найму державного й муніципального житлового фонду, правил і процедур, пов'язаних з обліком громадян, що першочергово потребують поліпшення житлових умов і т.д.

Використані джерела інформації :

1. Антонюк В. П. Формування та використання людського капіталу в Україні: соціально-економічна оцінка та забезпечення розвитку : монографія / В. П. Антонюк. –Донецьк, 2007. –348 с.
2. Ачкасов А.Е. Стратегія регулювання зайнятості населення України. Теорія і практика. / А.Е.Ачкасов. – Житомир, 2002. – 512 с.
3. Введення в експлуатацію житла [Електронний ресурс] / Офіційний веб-сайт держ. ком. статистики України. - Режим доступу : <http://www.ukrstat.gov.ua> (04.05.2009)
4. Економіка України: інвестиційно-інноваційні проблеми розвитку : [монографія]/ За ред. В. Ф. Беседіна, А. С. Музичука. – К.: НДЕІ, 2006. – 552 с.
5. Ісаєнко Д.В. Державна політика у сфері забезпечення стійкого функціонування будівельної галузі/ Д.В.Ісаєнко // Актуальні проблеми державного управління – 2010. – № 1(37). – С.115-121.

Рецензент: Корецький М.Х., д.держ.упр., професор.

УДК:351

Литвин О.П.,
к.ю.н., професор,
декан юридичного факультету
Академії муніципального управління

ДЕРЖАВНЕ УПРАВЛІННЯ ЗАХИСТОМ БЕЗПЕКИ ДОВКІЛЛЯ, ЯК СКЛАДОВА РЕФОРМУВАННЯ ДЕРЖАВНОЇ ВЛАДИ В УКРАЇНІ

Стаття присвячена проблемі державного управління захистом екологічної безпеки, як складової реформування державної влади в Україні. Дано поняття екологічної безпеки. Визначена роль і місце деліктів абстрактної і деліктів конкретної небезпеки, як правопорушень проти екологічної безпеки, передбачених статтями 236-244, 251-253 КК України тощо.

Статья посвящена проблемам государственного управления экологической безопасности, как составной части реформы государственной власти в Украине. Дано понятие экологической безопасности. Определена роль и место деліктов абстрактной и деліктов конкретной опасности, как правонарушений, предусмотренных статьями 236-244, 251-253 УК Украины и т.п.

The legislation enrrrently in force in sphere of responsibility for such crimes, forseed by articles 236-244, 251-253 of Criminal code of Ukraine was analysed; afteev what it was suggested to call them: "Crimes against ecological security"

Постановка проблеми. Провести комплексне дослідження існуючих проблем державного управління захистом екологічної безпеки, як складової національної безпеки України. Запропонувати класифікацію правопорушень проти екологічної безпеки; сформульовані поняття кожної

із класифікаційних груп; визначити види таких правопорушень і показати їх схожість тощо.

Ступінь розробки даної проблеми. Дослідженням правопорушень, передбачених статтями 236-244, 251-253 КК та проблем пов'язаних з ними в тій чи іншій площині займались М.І. Бажанов, Ю.В. Баулін, Ф.Г. Бурчак, П.С. Дагель, М.Й. Коржанський, І.П. Лановенко, О.П. Литвин, Р.І. Мінаєв, Е.Ф. Побегайло, Л.Ф. Соколов, С.А. Тарарухін, В.П.Тихий, А.Ш. Якупов та ін.

Невирішені раніше питання проблеми. За останні десять років відсутні комплексні ґрунтовні дослідження проблем державного управління захистом екологічної безпеки, як складової національної безпеки України.

Мета статті: Визначити стан вирішення проблем державного управління захистом екологічної безпеки, як складової національної безпеки України. Визначити роль і місце деліктів абстрактної і деліктів конкретної небезпеки, як правопорушень проти екологічної безпеки. Проаналізувати чинне законодавство у сфері відповідальності за правопорушення, передбачені статтями 236-244, 251-253 КК України тощо.

Основний матеріал. Питання пов'язані з безпекою (небезпекою) взагалі, розглядалися багатьма вченими не тільки з України а й ближнього зарубіжжя, це наприклад, Я.М, Брайнин, Ф.Г. Бурчак, В.В. Лазарєв, І.П. Лановенко, О.П. Литвин, Ю.И. Ляпунов, П.П. Михайленко, В.П. Тихий, М.Г. Угрехелидзе, Т.В. Церетели, А.М. Яковлев та ін. Їх праці до цього часу не втратили своєї актуальності й гостроти сприйняття.

На мій погляд, правопорушення передбачені статтями 236-244, 251-253 КК України посягають не тільки на екологічну безпеку, життя, здоров'я населення й окремої особи, на довкілля, але і, перш за все, на загальну й спеціальну безпеку, тобто несуть у собі небезпеку заподіяння шкоди широкому колу громадських інтересів, які охороняються законом. Тут доцільно зробити акцент на тому, що це не тільки інтереси громадян, що не зв'язані з виконанням або дотриманням ними будь-яких правил, обов'язків, повноважень або функціональних обов'язків, тобто тих громадян, посадових осіб тощо, які свідомо поставляють себе під підвищену небезпеку, у зв'язку із складанням контрактів, договорів на виконання певних видів робіт. А також працівників, що добровільно задіяні, у сфері підвищеного ризику, згідно з трудовими, виробничими, професійними і т. ін. обов'язками. Це й інтереси громадян, які навіть не знають, що над ними весь час існує, і що цікаво, проти їх волі й бажання небезпека, на яку вони себе і своїх рідних і близьких не наражали. Вид такої небезпеки, що існує від загально-небезпечних предметів, а також тих протиправних дій, які направлені на екологічну безпеку.

Поряд з цим правопорушення, які розглядаються порушують загальновідомі умови безпеки (наприклад, правила зберігання, використання, обліку, перевезення радіоактивних матеріалів [1]. Інші, що є безперечним, не пов'язані з порушенням будь-яких правил. Але при створенні загрози завдання шкоди інтересам, які охороняються правом,

вони знижують рівень безпеки життя, здоров'я, нормальної діяльності різних організацій тощо, викликаючи при цьому невпевненість і недовіру громадян відносно надійності захисту їхніх інтересів. Моментом закінчення деяких правопорушень проти екологічної безпеки, а поряд з цим - життя й здоров'я населення вважається створення небезпеки: для життя й здоров'я людей чи довкілля; тяжких технологічних аварій або екологічних катастроф, загибелі або масового захворювання населення, спричинення (загроза) загибелі людей, екологічного забруднення або настання інших тяжких наслідків, описаних у диспозиції закону.

Отже, порушуючи правила загальної й спеціальної екологічної безпеки, вчиняючи дії (бездії), що становлять загальну небезпеку, порушуючи принцип існування спеціальної загальної безпеки, а також скоюючи правопорушення, які становлять всебічну небезпеку для невизначеного за обсягом можливого наслідку й для невизначеного кола інтересів і осіб, винна особа, навіть не взаємодіючи із загально-небезпечними предметами, може спричинити - в результаті своїх незаконних дій (бездіяльності) шляхом порушення спеціальних правил, інструкцій і інших нормативних актів (документів), законів, які регламентують всі можливі дії з мікробіологічними або іншими біологічними агентами чи токсинами, що становлять підвищену небезпеку для системи захисту довкілля тощо.

Вище викладене надає можливість зробити висновок про те, що тільки між зазначеними вище правопорушеннями, "проти екологічної безпеки" існує безперечний зв'язок, обумовлений і підтверджений різними факторами і різко визначеними признаками й складовими. Вони, як того вимагає теорія кримінального права, безпосередньо повинні переломляться через чітко визначену призму об'єктивних і суб'єктивних факторів. Ці фактори, у свою чергу, виражені у тому, що досліджувані правопорушення, йдуть хоча й не поряд, але на одній осі, й тому один без одного майже неможливі (трансформація явищ і подій).

Правові основи спеціальної національної безпеки закладені в Конституції України, загальноновизнаних нормах міжнародного права, міжнародних договорах і угодах, у яких бере участь Україна, законодавстві України.

Поняття "безпека" згідно з етимологією цього слова визначає відсутність небезпеки, тобто відсутність будь-якою загрози особистості, суспільству й державі. Безпека - це стан захищеності життєво важливих інтересів держави від внутрішніх і зовнішніх загроз. Суттєвим в оцінці ступеня безпеки є те, як і ким визначаються вказані інтереси, наскільки близько вони пов'язані з громадянським суспільством. При цьому необхідно особливо підкреслити прямий зв'язок інтересів держави із задоволенням потреб у забезпеченні існування й можливості прогресивного розвитку особистості й суспільства [2].

Існуючі норми, які забезпечують спеціальну безпеку, ми не можемо ототожнювати з нормами, які попереджують правопорушення, пов'язані з

порушенням правил загальної й спеціальної безпеки, й нормами, які попереджують дії, що становлять загальну небезпеку, через їх несумісність - стосовно завдань, які стоять перед ними, функцій, принципів тощо. Зважаючи на це, можна сказати, що як особлива небезпека тотожна зі спеціальною безпекою (й небезпекою), так і підвищена небезпека повинна бути тотожна із загальною небезпекою й безпекою як об'єднуючою групи правопорушень (правопорушень проти громадської безпеки, життя, здоров'я населення й довкілля) у вигляді складових частин загальної безпеки.

В теорії й практиці до 1997 року[3]. не існувало поняття правопорушень, скоєних проти загальної й спеціальної безпеки. З'ясування ж їх змісту, на наш погляд, сприяло правильній юридичній оцінці діяння при кваліфікації правопорушень, визначені відповідальності й вирішенні інших практичних питань. Крім того, це дозволило конкретизувати теоретичне осмислення цих понять, об'єктивному відображенню й характеристиці суспільно-юридичної природи конкретно взятого правопорушення, служить критерієм оцінки характеру й ступеня небезпеки, і це в результаті відіграє важливу роль у кримінально-правовій охороні громадських відносин.

Тому, що загальне поняття безпеки, яке лежить в основі різних її видів (політична, економічна, ідеологічна, екологічна, а також ті, що витікають із змісту конституції України: державна, міжнародна, особиста тощо), полягає в такому стані предметів (явищ, діяльності, процесів), при якому відсутня (не погрожує) небезпека. Викладене тлумачення дозволяє поняттю безпеки ввібрати в себе, синтезувати всі риси, елементи безпеки, відобразити стабільність, об'єктивну основу, охоплюючи весь обсяг безпеки і всі її види.

Правопорушення проти екологічної як і громадської безпеки (на відміну від прийнятого в юридичній літературі підходу називати їх деліктами абстрактної і деліктами конкретної небезпеки) доцільно називати деліктами опосередкованої і деліктами безпосередньої небезпеки.

Так як, правопорушення, які створюють опосередковану небезпеку, - це діяння, які порушують: 1) правила загальної безпеки, пов'язані з незаконним поводженням із радіоактивними матеріалами, тощо; 2) правила спеціальної безпеки, пов'язані з регулюванням розподілу, обігу, а також регламентацією зберігання, обліку щодо загально-небезпечних предметів, пересилки, перевезення, використання, а також інших дій (бездіяльності); 3) і відображають реальну небезпеку для суспільства навіть іще при: а) нападі на об'єкти, на яких є предмети, що становлять підвищену небезпеку для оточення; б) погрозі використання або знищення радіоактивних матеріалів [4].

До деліктів, які створюють безпосередню небезпеку, відносяться правопорушення, не пов'язані з порушення будь-яких правил, інструкцій, положень, які регулюють порядок поводження із загально-небезпечними предметами.

Небезпека, створювана ними, відображає існуючу реальність скоєного злочину, який закінчується заволодінням вказаними предметами як законним, так і насильницьким шляхом, на які вказує законодавець (наприклад, викрадення радіоактивних матеріалів, тощо) Вона також відображена в діях, які свідчать про те, що створена реальна загроза для народного здоров'я і т. ін. [5].

Безпека держави - це підтримання конституційних суспільних відносин: зміцнювання (укріплення) державної влади, економічна могутність, законність, територіальна цілісність і непорушність кордонів. Усе це визначає політичну стабільність як інтегральний параметр безпеки.

Політичну стабільність у правовій державі потрібно розглядати виключно як міру тривалого (сталого) розвитку за рахунок громадської активності, що генерується внутрішніми силами суспільства. Безпекою держави (спеціальною безпекою) не покриваються всі життєво важливі умови існування громадянського суспільства. Вони потребують відмежування від неї загальної безпеки[6].

Концепція безпеки в українській державі повинна являти собою синтез спеціальної державної й екологічної (загальної) безпеки. Безпека у підсумку стає універсальною системою взаємного захисту прав і інтересів особистості, суспільства й держави. При цьому державна безпека виступає засобом, а екологічна й громадянська безпека - метою визначення й захисту життєво важливих інтересів громадян. Така безпека може бути названа загальною безпекою особистості та суспільства, і їй завжди передує державна або національна безпека (спеціальна безпека держави).

Безпека - це свідчення про становище, коли небезпека не загрожує кому, чому-небудь [7]. Безпека - становище, що не загрожує безпекою використання або застосування предметів озброєння й інших загально небезпечних предметів, які незаконно зберігаються, придбані тощо, проти юридичних або фізичних осіб.

Небезпека, як існуюча можливість, загроза чогось небезпечного ... здатного викликати, завдати якої-небудь шкоди, лиха [8], не існує сама по собі. Вона впливає від тих або інших предметів, дій та бездіяльності з небезпечними предметами, використання або руйнування їх, виготовлення та ще й інших діянь, процесів.

Таким чином, на наш погляд, екологічна безпека - це забезпечення того встановленого й існуючого державного режиму, що: регулює визначений законом законний порядок поводження з радіоактивними речовинами; попереджає про кримінальну відповідальність осіб: за порушення правил поводження з радіоактивними матеріалами, мікробіологічними або іншими біологічними агентами чи токсинами; за здійснення нападів на об'єкти, на яких є предмети, що становлять підвищену небезпеку для оточення тощо.

Аналіз поняття екологічної безпеки показує, що вона включає в себе комплекс інтересів, які відносяться до різних сфер життя суспільства. Це, однак, не означає, що кількість норм, які мають родовим об'єктом інтереси

довкілля, не потребує відмежування від цього об'єкта, який відображав би екологічну безпеку. Тому для такого відмежування й виділення правопорушень, які розглядаються, із числа правопорушень, які розміщені в різних розділах КК, на нашу думку, їх об'єднання необхідно, за їх спрямованістю, хоча б тільки з метою навчання студентів юридичних факультетів.

Підводячи підсумок розглянутого необхідно зазначити, що існуючі до цього часу різноманітні визначення громадської й інших видів безпеки, не враховували й не могли врахувати всі аспекти, які виникли саме після прийняття нового КК. Так, по-перше, одні з них стосуються відносин, які є характерними для правопорушень проти безпеки виробництва, руху та експлуатації транспорту, громадського порядку тощо, а сьогодні при визначенні екологічної безпеки не слід випускати з уваги той факт, що правопорушення проти екологічної безпеки можуть бути і непов'язані з порушенням правил поведінки з джерелами підвищеної небезпеки, радіоактивними матеріалами і речовинами. Такими є правопорушення проти довкілля, життя, здоров'я особи та здоров'я населення, які піддаються підвищеній небезпеці завдяки завідомо неправдивих повідомлень про загрозу безпеці громадян, це ті злочини які відображають реальну небезпеку для суспільства навіть іще при: а) нападі на об'єкти, на яких є предмети, що становлять підвищену небезпеку для оточення. І хоча ці склади злочинів віднесені законодавцем до злочинів проти громадської безпеки, на нашу думку, вони можуть бути віднесені до правопорушень проти національної безпеки України. Так як резонанс який їх вчинення викликає серед громадян України, свідчить про те, що віднесення їх до правопорушень проти громадської безпеки надто вузько відображає їх зміст і ті наслідки які можуть настати після досягнення поставленої мети винними особами і тому вони фактично штучно віднесені до сфери громадської безпеки. По-друге, існуючі визначення громадської безпеки хоча необхідні й корисні, але все ж носять занадто загальний характер: вони не конкретизують, не дають можливості в багатьох випадках відмежувати ці правопорушення від інших діянь, що передбачені в інших розділах КК. З вказаних визначень громадської безпеки можна зробити висновок, що на неї посягає будь-яка протиправна дія. По-третє, в інших визначеннях відсутній взагалі родовий об'єкт, а громадська безпека охоплює всі соціальні відносини, які охороняються кримінальним законодавством.

В той час, коли безпека - це свідчення про становище, коли небезпека не загрожує кому, чому-небудь. Безпека - становище, що не загрожує небезпекою [9] використання або застосування предметів озброєння й інших загально небезпечних предметів, які незаконно зберігаються, придбані тощо, проти юридичних або фізичних осіб.

Наразі, зміст безпеки різний за видами й проявами, що, у свою чергу, потребує різноманітності засобів досягнення тих або інших видів безпеки. Зміст безпеки, а також засобів її досягнення залежить від багатьох

обставин. Наприклад, від характеру й видів предметів (ступеня небезпеки їх впливу на організм людини та інших якостей і властивостей), безпека поведінки з якими покликана забезпечуватись відповідними нормами права; характеру джерел небезпеки, ступеня завдання шкоди при взаємодії з ними тощо. Види безпеки, настільки різноманітні, що для їх всебічної характеристики в кримінальному праві використовується ціла система понять і визначень, кожне з яких відображає особливості тих чи інших видів, одночасно виступаючих антиподами небезпеки.

Небезпека, як існуюча можливість, загроза чогось небезпечного... здатного викликати, завдати якої-небудь шкоди, лиха [10], не існує сама по собі. Вона впливає від тих або інших предметів, дій та бездіяльності з ними, використання або руйнування їх, викрадення, привласнення, вимагання, виготовлення тощо, а також інших явищ і процесів, протиправної діяльності у вигляді нападу на об'єкти, на яких є предмети, що становлять підвищену небезпеку для оточення.

Зміст, покладений законодавцем у поняття, наприклад, громадської безпеки, показує, що вона включає в себе комплекс інтересів, які відносяться до різних сфер життя суспільства. В той же час норми, які мають родовим об'єктом громадську безпеку, потребують відмежування, від правопорушень, що розглядаються, для того щоб з'ясувати принципову різницю між ними. Тому що таке визначення як "громадська безпека" для правопорушень, які передбачені у розділі IX КК є надто вузьким. На нашу думку, для тих інтересів, що поставлені під кримінально-правову охорону воно потребує більш широкого визначення, а саме як "загальна безпека" *, тобто як така, що розповсюджується на глобальні терени тих засад що відображені у більшості статей зазначеного розділу КК.

Виходячи з вищесказаного, можна дати визначення загальної безпеки і показати її відмінність від різних видів безпеки. Загальна безпека - це система громадських відносин, які забезпечують і гарантують захищеність широкого кола осіб від загрози завдання шкоди здоров'ю або позбавлення життя, знищення майна чи іншої тяжкої шкоди, так як від самих предметів підвищеної небезпеки, так і з цілеспрямованими діями, пов'язаними з їх викраденням, вимаганням, привласненням, поведінням, володінням, використанням, виготовленням, або зберіганням. Загальна безпека включає в себе всі інші види безпеки - екологічну, громадську, безпеку здоров'я населення, професійну, виробничу, пожежну тощо. Загальна безпека відрізняється від будь-якого іншого виду безпеки, перш за все, визначеними тільки для неї засобами захисту, який надається всім громадянам суспільства. Її зовнішньою правовою оболонкою є система об'єднаних правових норм і необхідних умов, шляхом яких гарантується кримінально-правовий захист громадських відносин, з одного боку - пов'язаних із вільним поведінням і обігом загально небезпечних предметів, з іншого - в запобіганні нападів на об'єкти, на яких є предмети, що становлять підвищену небезпеку для оточення. І тому ця безпека, в певних напрямках, охоплює більш широкий спектр у який можуть входити

не тільки громадські інтереси, а й інтереси всього суспільства й не тільки нашої держави, а й усіх держав світу [11].

На нашу думку, вони об'єднані між собою внутрішніми зв'язками, що визначаються інтересами, які охороняються (у нашому випадку) статтями 236-244, 252, 253 КК, і виділяються серед всіх складів КК за такими, визначеннями й ознаками:

- предметами матеріального світу, які мають потенційну небезпеку для суспільства;

- внутрішніми цілями, які переслідують учасники постійно існуючих інтересів, сподіваючись на забезпечення своєї безпеки від впливу й обігу цих предметів;

- загальна безпека відрізняється від будь-якого іншого виду безпеки, визначеними тільки для неї засобами захисту, який гарантується й надається всім громадянам суспільства;

- зовнішньою правовою оболонкою загальної безпеки є система, яка об'єднується правовими нормами й необхідними умовами, що зобов'язують учасників суспільних відносин на дотримання й обов'язкове виконання вимог екологічної безпеки, не забруднювати землі, не ввозити на територію України відходи і вторинну сировину і т. ін. вимоги;

- загальна безпека, в певних напрямках, охоплює більш широкий спектр у який входять не тільки громадські інтереси, а й інтереси всього суспільства і не тільки нашої держави, а й усіх держав світу.

Використані джерела інформації:

1. Інструкція про порядок виготовлення, придбання, зберігання, обліку, перевезення і використання вогнепальної зброї, боеприпасів до неї і вибухових матеріалів, затверджена наказом МВС України від 25 березня 1993р. №164 //ІБЦ.- 1993.- №8.- С.8/ та ін. нормативні акти.
2. Литвин А.П. Социально-правовые проблемы борьбы с преступлениями посягающими на общую безопасность: Монография. // А.П. Литвин. - К., Скиф, 1997.- С. 46-54.
3. Литвин О.П. Кримінально-правова охорона громадської безпеки і народного здоров'я: Монографія. // О.П. Литвин - К.: РВВ КІВС; Сатсанга, 1998. С. 28.
4. Общая теория государства и права. Учебник для юридических вузов и факультетов под редакцией В.В. Лазарева. М., Юристъ, 1996. - С.112- 114.
5. Литвин О.П. Злочини проти екологічної й громадської безпеки та безпеки здоров'я населення. Навчальний посібник для студентів вищих начальних закладів. О.П. Литвин – Черкаси: Східноєвропейський університет економіки і менеджменту, 2004.- С. 60-61.
6. Общая теория государства и права. Учебник для юридических вузов и факультетов под редакцией В.В. Лазарева. М., Юристъ, 1996. – С. 112-114.
7. Ожегов С.И. Словарь русского языка.- М.: Рус.яз., 1993.- С.40.
8. Ожегов С.И. Словарь русского языка. 15-е изд., стереотипное /Под ред. Н.Ю.Шведовой - М.: Рус.яз., 1993. - С.698.- С.40.
9. Тихий В.П. Ответственность за хищение огнестрельного оружия, боеприпасов и взрывчатых веществ по советскому уголовному праву.// В.П. Тихий - Харьков: Вища школа, 1976.- С.9; Бурчак Ф.Г., Лановенко И.П., Яковлев А.М. и др. Объект преступления. Понятие объекта преступления //Уголовное право Украинской ССР на современном этапе. Часть общая. // Ф.Г. Бурчак, И.П. Лановенко, А.М. Яковлев

- и др. - К.: Наук.думка, 1985.- С.82; Михайленко П.П. Уголовное право Украины. Общая Часть.// П.П. Михайленко - К.: РИО МВД Украины, 1995.- С.62.
10. Брайнин Я.М. Уголовная ответственность и ее основания в советском уголовном праве.// Я.М. Брайнин - М.: Юрид.лит., 1963.- С.182; Тихий В.П. Ответственность за хищение огнестрельного оружия, боеприпасов и взрывчатых веществ по советскому уголовному праву.// В.П. Тихий - Харьков: Вища школа, 1976.- С.9; Бурчак Ф.Г., Лановенко И.П., Яковлев А.М. и др. Объект преступления. Понятие объекта преступления //Уголовное право Украинской ССР на современном этапе. Часть общая.// Ф.Г. Бурчак, И.П. Лановенко, А.М. Яковлев и др. - К.: Наук.думка, 1985.- С.82; Михайленко П.П. Уголовное право Украины. Общая Часть.//П.П. Михайленко - К.: РИО МВД Украины, 1995.- С.62.
11. Литвин О.П. Злочини проти екологічної й громадської безпеки та безпеки здоров'я населення. Навчальний посібник для студентів вищих начальних закладів.//О.П. Литвин - Черкаси: Східноєвропейський університет економіки і менеджменту, 2004.- С. 60-61.

Рецензент: Бакуменко В.Д., д.держ.упр., професор.

УДК 351.77

Мокрецов С.С.,
к.мед.н., докторант кафедри
управління охороною суспільного здоров'я,
Національна академія державного управління
при Президентіві України

ПОДОЛАННЯ БІДНОСТІ В УКРАЇНІ: СОЦІАЛЬНО- ЕКОНОМІЧНИЙ АСПЕКТ ДЕРЖАВНОЇ ПОЛІТИКИ РОЗВИТКУ РЕПРОДУКТИВНОГО ЗДОРОВ'Я НАСЕЛЕННЯ

Досліджуються актуальні аспекти державної політики щодо подолання бідності. Визначені основні причини виникнення та розвитку бідності в Україні. Запропоновані напрями державної політики щодо подолання основних причин бідності.

Исследуются актуальные аспекты государственной политики относительно преодоления бедности. Определены основные причины возникновения и развития бедности в Украине. Предложены направления государственной политики относительно преодоления основных причин бедности.

The actual aspects of public policy are investigated in relation to overcoming of poverty. The principal reasons of origin and development of poverty in Ukraine are certain. Directions of public policy are offered in relation to overcoming of principal reasons of poverty.

Актуальність проблеми. З часу проголошення незалежності в 1991 році Україна була змушена розпочати будівництво основних інституцій демократичної держави практично з нуля, вирішуючи, водночас, структурні проблеми, успадковані з радянських часів, здійснюючи перехід до ринкової економіки та ліквідовуючи руйнівні наслідки Чорнобильської ядерної катастрофи. Протягом останнього десятиліття Україна повинна